

Henrik Becker-Christensens tale ved de danske årsmøder i Sydslesvig

Taler

Henrik Becker-Christensen
Fhv. generalkonsul i Flensburg

Dato

30. maj 2026

Sted

Oksevejens Skole, Alter Husumer
Weg 207, 24941 Flensburg-
Weiche, Tyskland

1 Kære årsmødedeltagere.

Jeg vil gerne sige tak for indbydelsen til at komme til Oksevejens Skole. Min bedre halvdel – Grethe – og jeg har glædet os til at være sammen med jer på
5 denne årsmødeeftermiddag.

Det er jo en gammel tradition, vi her knytter an til. Der er rødder tilbage til Blickers Himmelbjergsfester og de store møder på Skamlingsbanken i 1840'erne. Efter 1864 blev stafetten taget op af de danske sønderjyder, hvis årsmøder fik stor betydning for det nationale sammenhold. Det sidste møde af
10 denne art blev afholdt i Haderslev i 1914. Efter 1. Verdenskrig kom så de to folkeafstemninger og den nye grænse i 1920.

De danske, der forblev syd herfor, opgav som bekendt ikke ævred, men organiserede sig som et nationalt mindretal med egne foreninger, skoler og børnehaver. Årsmøder var en naturlig del heraf. Det første fandt sted i 1921 i
15 Flensburg. Friluftsmødet druknede godt nok i regn, men tre indendørs møder blev en succes. Hermed var grunden lagt til den lange række af sydslesvigske årsmøder, der fører frem til i dag.

Det er en god tradition. Årsmøderne er jo en festlig anledning til at møde venner og bekendte – såvel i Sydslesvig som over grænsen. Det er her, at der i
20 taler og diskussioner bliver gjort status over det forgangne år, og blikket bliver rettet fremad mod nye udfordringer. Det præger også stemningen, at det hele er garneret med masser af sange, underholdning, optræden og god musik. Kort sagt en rigtig folkefest.

Meget har selvfølgelig ændret sig i årenes løb. På nogle væsentlige områder går
25 der imidlertid en lige linje fra det første årsmøde i 1921 til i dag. Jeg tænker her på årsmødernes betydning for styrkelsen af sammenholdet indadtil, synliggørelsen af mindretallet udadtil og – ikke mindst – understregningen af båndet over grænsen mellem Danmark og de danske sydslesvigere. Årsmødet

- 30 2026 har som bekendt fået mottoet: ”Sydslesvig – friheden til at være nogen”.
Der bliver nok her i særlig grad tænkt på: ”friheden til at være et dansk mindretal
i Sydslesvig”.
- Det tager vi i dag – heldigvis – som en given sag. Men sådan har det jo ikke altid
været. Det var først med Bonn erklæringen i 1955 – der var en del af
- 35 København-Bonn erklæringerne om mindretalenes rettigheder, at det danske
mindretal så at sige fik sin egen grundlov, og dermed rettigheder, som fører frem
til i dag.
- Vigtig var her ikke mindst bestemmelsen om, at bekendelsen til det danske
mindretal ”er fri og må ikke af myndighederne bestrides eller efterprøves.” Det
- 40 er en meget vigtig konstatering. Personer, der tilhører det danske mindretal og
dets organisationer, må hverken i skrift eller i tale hindres i at benytte det sprog,
de foretrækker. Bonn-erklæringen fastslår endvidere det danske mindretals ret til
at pleje sine religiøse, kulturelle og faglige forbindelse med Danmark, samt ret til
at oprette egne skoler og børnehaver.
- 45 Jeg skal her minde om, at det i årene før 1955 ikke var muligt for det danske
mindretals skoler selv at afholde anerkendte eksaminer. Det skete først i
forbindelse med Bonn-erklæringen. Det har bl.a. gjort det muligt at tage en
dansk studentereksamen på Duborg Skolen og siden også på A.P. Møller
Skolen.
- 50 Det samme gælder Sydslesvigsk Vælgerforenings fritagelse for 5 % spærrereglen
ved landdagsvalg. Her blev Bonn-erklæringen med tillægsprotokol skelsættende
og har fortsat en 1/4 afgørende betydning for SSW’s repræsentations
muligheder i den slesvig-holstenske landdag. Det er i den forbindelse meget
glædeligt, at såvel Forbundsforfatningsdomstolen som Den slesvigholstenske
- 55 landsforfatningsdomstol udtrykkeligt har anerkendt det danske mindretals
partis fritagelse for 5 %-spærrereglen – og det i hele delstaten. Der kan med
andre ord ikke sættes spørgsmålstegn ved gyldigheden – eller fuldgyldigheden –
af mandaterne.
- Kort sagt – så må man sige, at det danske mindretal i Sydslesvig i dag – i tråd
- 60 med dette årsmødemotto – har: ”friheden til at være nogen”.
- Men det forpligter efter min formening også det danske mindretal indadtil.
Jeg tænker her på den debat, der med jævne mellemrum udspiller sig i Flensborg
Avis og andre steder om forældre – som det udtales – med en tysk baggrund, der
sender deres børn i mindretallets daginstitutioner og skoler.
- 65 Debatten herom har ofte en kritisk undertone, og der bliver sat spørgsmålstegn
ved det berettigede i denne praksis.
- Men jeg synes, man skal være varsom med kritik af denne art.

70 For alle forældre, der ønsker, at deres børn skal gå i en dansk daginstitution eller skole, skal indmelde sig skriftligt og hermed bekræfte, at de tilslutter sig Skoleforeningens formål, der ifølge vedtægternes § 3 er:

”at drive dansk pædagogisk virksomhed for det danske mindretal i Sydslesvig og for de med mindretallet samarbejdende frisere.”

Endvidere – og jeg citerer:

75 ”Foreningens virksomhed er en del af det danske folkeliv i Sydslesvig, og dens institutioner tjener den danske befolkningsdel. Institutionerne skal føre børnene og de unge ind i dansk sprog og kultur, og det er institutionernes sigte at fremme børnenes og de unges bevidsthed om samhørighed med den danske befolkningsdel i Sydslesvig og med det danske folk.”

80 Og nok så vigtigt – og så citerer jeg igen: ”Sproget i foreningen og i dens institutioner er dansk.” Det er klar tale! Og det skriver forældrene under på. Når man så tænker på, at det danske mindretal selv nyder godt af Bonn-erklæringens før citerede ord om, at bekendelsen til det danske mindretal ”er fri og må ikke af myndighederne bestrides eller efterprøves.” Så skal man være
85 varsom med at betvivle andres sindelag eller hensigter.

Og så er det jo ikke så ringe endda – for at sige det på jysk – at kvalitet, trivsel og pædagogik i de danske daginstitutioner og skoler også virker tiltrækkende på forældre med en tysk baggrund. For år tilbage var der ikke noget odiøst i det. Da talte vi mere diplomatisk om ”første generation på vej ind”. Og det har så at sige
90 altid været en motor, der har været med til at give det danske mindretal den størrelse, som det har i dag.

Hertil kommer – og det er helt afgørende, at det barn, der først går i en dansk daginstitution og herpå gennemgår op til 12 til 13 års dansk skolegang, er præget for livet. Vel at mærke i dansk retning.

95 Det er ”frihed til at være nogen”.

Men det er jo her også et fingerpeg, at op til 65 % af en årgang med en dansk studentereksamen tager en videregående uddannelse i Danmark.

Det med ”frihed til at være nogen” – og tilhøre et nationalt mindretal – er en afgørelse, man selv træffer. Der er tale om et personligt valg. Man fødes ikke
100 med en national identitet, det er ikke noget, der ligger i generne – det er noget man tilegner sig.

Den nationale identitet opstår som følge af en kulturel påvirkning. Den kan være i vuggegave gennem familien og i kraft af den opdragelse man får. Den kan blive styrket eller indpodet via daginstitutioner og skolegang. Men den kan også
105 ændre sig over tid.

Et markant udslag heraf var det nationalitetsskifte – fra tysk til dansk

nationalitet – der skete i brede kredse af den sydslesvigske befolkning i de første år efter 1945. Nu om dage sker det mere stilfærdigt. Parforhold og ægteskab kan her have en afgørende finger med i spillet, eller der kan være andre faktorer – bl.a. det at melde sit barn ind i en dansk daginstitution eller skole.

Hvordan giver den nationale identitet sig så udslag i den ydre adfærd? Ja – der kan vi i hvert fald skelne mellem to adfærdsformer, der er afhængig af forholdet til det omgivne samfund.

Hvis der er tale om et meget spændt – for ikke at sige fjendtligt – forhold, vil det pågældende mindretal leve en isoleret tilværelse – så at sige i en vognborg, omgivet af flertalsbefolkningen.

Enten er man det ene, eller også er man det andet. Det påvirker selvsagt den ydre adfærd. Hvis der derimod er tale om et afspændt forhold til omverdenen, er den ydre adfærd mere lagdelt. Det er f.eks. tilfældet i vores eget grænseland i dag. Her kan det synlige tilhørsforhold til mindretallene på begge sider af grænsen sammenlignes med en række cirkler uden på hinanden. I den inderste cirkel er der fuld overensstemmelse mellem ydre adfærd og indre overbevisning. Konkret kan det betyde, at de pågældende har børn i mindretallets daginstitutioner og skoler, er medlem af flere af mindretallets foreninger, abonnerer på mindretallets avis og har et hjemmesprog, der svarer til den officielle sprogbrug i mindretallet.

I den næste cirkel er hjemmesproget det samme som flertalsbefolkningens, men adfærden i øvrigt identisk med det før nævnte.

I de næste cirkler er det kun nogle af mindretallets tilbud, der benyttes og i den yderste kun ét enkelt. Det er også her, at tilgangen og afgangene mellem mindretallet og det omgivende flertalssamfund foregår. Som nævnt kan Gud Amor være en medvirkende årsag hertil.

Det beskrevne billede er ikke specielt for mindretallene i det dansk-tyske grænseland. Det gælder også for andre nationale mindretal – når de vel at mærke lever i fred og fordragelighed med omverden. Det er frihed ”til at være nogen”. Og så vil jeg tilføje: Det er ikke afgørende hvordan det forholder sig med hjemmesproget.

Nej – det er afgørende, at det danske mindretals institutioner – over en bred kam – fortsat benytter sig af det danske sprog såvel internt som eksternt. Det er den afgørende markør.

For de fleste mindretal gælder det, at kontakten til hjemlig kultur på den anden side af grænsen er afgørende for mindretallets fortsatte eksistens og med til at sikre, at integration ikke skal blive til assimilation.

Det gælder også det danske mindretal. Her har vi den fordel, at Sydslesvig er

nabo – eller som det også poetisk er udtrykt: ”forhave” - til Danmark, og at den danske stat siden 1920 har levet op til daværende statsminister Neergaards ord om, at: ”I skal ikke blive glemt”. Jeg tænker her på den danske stats årlige
150 bevilling til drift af vore danske skoler, støtte til det kulturelle virke, til Dansk kirke i Sydslesvig, til Sundhedstjenesten m.m.

Nok så vigtigt er det imidlertid, at der også er en folkelig bro mellem det danske mindretal og den danske befolkning.

Det har der jo heldigvis været i mange år og giver sig udtryk på mange forskellige
155 måder: medlemskab af Grænseforeningen eller en af de andre danske grænseforeninger, sydslesvigske ferieborn og deres værter, venskabsforbindelser, skoleudflugter, lejrskoleophold, efterskoleophold – og – som det nu er tilfældet – årsmøder.

Mange af disse tiltag gør sig jo fortsat gældende, men nogle har nok i en årrække
160 været i aftagende.

Men det ændrer ikke ved, at den folkelige kontakt over grænsen fortsat er af afgørende betydning for det danske mindretal.

Det er derfor glædeligt, at Grænseforeningen i år har opprioriteret sin tilstedeværelse ved årsmøderne, ved at gøre det muligt for flere af dens
165 medlemmer at være med. Det er en ”win-winsituation”. For som Grænseforeningens formand Mirco Reimer Elster har udtalt – og jeg citerer: ”Når vores medlemmer oplever mindretallet på nært hold, bliver de endnu bedre ambassadører for Sydslesvig. Dermed styrkes også vores folkeoplysende arbejde i Danmark. For når man selv har været der, får fortællingen en helt
170 anden tyngde”.

Jeg vil derfor også selv benytte lejligheden til at slå et slag for, at vi alle – både i Danmark og i Sydslesvig – gør vort til, at denne forbindelse bliver opretholdt og udbygget.

For god ordens skyld skal jeg tilføje, at det ikke er formen, det kommer an på,
175 men det enkle, at mennesker mødes og får et kendskab til hinanden og den hverdag, man lever i.

Inden jeg afrunder min tale, vil jeg også gerne i al korthed komme ind på det mere dagsaktuelle. Det er Skoleforeningens økonomiske problemer, der nu i
180 længere tid har præget dagsorden såvel indadtil i mindretallet, som i forhold til bevillingsgiveren i skikkelse af Sydslesvigudvalget.

Der vil jeg anbefale, at man holder tingene adskilt. Når jeg siger det, er det bl.a. på grund af et læserbrev i Flensborg Avis, hvor en tidligere forhandlingsleder i Dansk Lærerforening tilkendegav – og det åbenbart i ramme alvor – at man skal

tage midler fra de andre danske institutioner i Sydslesvig for at redde Skoleforeningen.

Det skete bl.a. med følgende citat – og jeg citerer: ”I den aktuelle økonomiske situation kan man med rette spørge, om der fortsat skal være et bibliotek, skal
190 der være en avis eller skal de forskellige organisationer støttes økonomisk”.

Og mere af samme skuffe. Kort sagt: danske bevillinger hertil bør ifølge læserbrevsskribenten i stedet tilfalde Skoleforeningen.

Jeg vil stærkt advare mod den slags tænkning. Og i den givne situation appellere til det kommende Sydslesvigudvalg at man holder tingene adskilt og ikke tager
195 det samlede danske mindretal som gidsel.

Det må være en sag mellem Sydslesvigudvalget og Skoleforeningen – og Skoleforeningen internt. Og det må ikke berøre de andre danske foreninger og organisationer – der ikke befinder sig i samme økonomiske klemme – og som hver for sig har en stor betydning for det samlede mindretal.

200 -----

Til sidst vil jeg gerne fremhæve, at I, der er til stede her i dag, har lige som andre inden for det danske mindretal i mange år sat jeres præg på denne egn, på denne landsdel – på Sydslesvig.

Det har I gjort på flere måder.

205 Et synligt udtryk herfor er de danske institutioner.

Jeg tænker her på skolen – de omkringliggende skoler, daginstitutioner, fritidshjem, den danske kirke, Sydslesvigsk Forening og de andre danske foreninger. Hertil kommer også det politiske liv med SSW som omdrejningspunkt.

210 Den aktivitet og den virkelyst, der udgår herfra, er med til at præge by og land, og er af uvurderlig betydning for det danske mindretal.

Men de mange danske institutioner og foreninger kunne selvsagt ikke eksistere uden medlemmer og uden brugere i form af børn, forældre, bedsteforældre og andre med tilknytning til det danske mindretal.

215 Det er takket være jeres opbakning og jeres engagement, at der er et livskraftigt dansk mindretal på disse kanter.

I er kort sagt selv med til at præge denne landsdel, og I yder i praksis et vigtigt bidrag til tilstedeværelsen af en dansk-tysk kulturel mangfoldighed – og i det daglige en dansk-tysk forståelse – som gør grænselandet til noget ganske særligt.

220 Med disse ord vil jeg ønske jer alle et fortsat godt årsmøde.

Kilde

Manuskript taget fra syfo.de og udgivet af Danske Taler

225 **Kildetype**
Digitalt manuskript

Tags
Festtale

230 **URI**
<https://www.dansketaler.dk/tale/henrik-becker-christensens-tale-ved-de-danske-arsmoder-i-sydslesvig-2026>

235

240

245

250

255

260